

ЗАНЯТТЯ № 76.

Тема заняття *Неплідність та яловість с .г. тварин .* *лекція*

План заняття

1. Поняття про неплідність і яловість.
2. Класифікація неплідності.
3. Економічні збитки від неплідності.

Література: основна / І. Карташов І.І., Шарапа Г.С. «Штучне осіменіння тварин з основами акушерства».-К.: Вища школа.

Завдання додому (самостійна робота) Підручник ст.277-281

Ветеринарна гінекологія - це наука про неплідність самок (телілогія) і самців (андрологія), що є наслідком функціонального порушення або захворювання статевих органів тварин.

У науці про неплідність розрізняють: плодючість - властивість самок і самців регулярно відтворювати потомство; неплідність - порушення від-творної функції; плодючість самок - кількість плодів, що розвиваються в матці і народжуються.

Ветеринарна гінекологія вивчає питання нормальних фізіологічних процесів і хвороб статевих органів тварин у зв'язку з організацією і проведенням профілактичних та лікувальних заходів.

У кожному господарстві необхідно проводити *гінекологічну диспансеризацію* - комплекс діагностичних, лікувальних і профілактичних заходів, спрямованих на виявлення причин неплідності тварин, відновлення їхньої відтворної функції і високої продуктивності.

У племінних господарствах і племпідприємствах проводять андрологічну диспансеризацію плідників. Дослідження включають анамнестичні дані, вивчення клінічного стану тварини та застосування спеціальних методів дослідження (вагінальне, ректальне, бактеріологічне, генетико-цитологічне, біохімічне і т. д.).

ПОНЯТТЯ ПРО НЕПЛІДНІСТЬ І ЯЛОВІСТЬ

Плодючість тварин, як і тривалість їхнього життя, склалася в процесі їхнього еволюційного розвитку. Нормально розвинуті тварини мають здатність до розмноження і характеризуються певною плодючістю. Ця здатність за різних причин може порушуватись, і тварини стають неплідними.

Неплідність - це нездатність статевозрілих тварин до відтворення потомства внаслідок природжених або набутих причин у процесі існування. Вона виникає в зв'язку з ненормальними умовами годівлі, утримання і використання тварин, різними порушеннями при штучному осіменінні, через хвороби статевих та інших органів. Це складне біологічне поняття, яке може бути тимчасовим чи. стійким.

За нормальних умов здорова самка регулярно дає приплід залежно від тривалості плодоношення, сезонності розплоду, строків відлучення молодняка тощо; Тому кожна самку, що протягом 1-2 міс після родів або при досягненні парувального віку не запліднилася, слід вважати неплідною і організувати комплекс заходів щодо профілактики та боротьби з неплідністю тварин, виходячи з конкретних господарських умов.

Не можна ототожнювати яловість з поняттям неплідність, адже яловість виникає через порушення відтворної здатності тварин, їхньої неплідності і є господарсько-економічним поняттям.

Яловість - недоодержання приплоду від маточного поголів'я протягом року. Кількість ялових тварин встановлюють після закінчення господарського року. Яловість обчислюють у процентах як відношення кількості недоодержаного, приплоду до запланованого від маток, що були в господарстві на початок року.

Неплідність тварин слід контролювати і враховувати щодня на основі зоотехнічного та ветеринарного обліку, досліджень самок і визначення стану їхніх статевих органів, аналізу обміну речовин, умов годівлі та утримання, результатів лікування і осіменіння. Запобігають яловості тварин систематичною профілактикою неплідності.

Неплідність і яловість тварин завдають господарствам великих економічних збитків внаслідок недоодержання приплоду, молока і м'яса, збільшення витрат на годівлю і утримання ялових тварин, лікування їх тощо. Так, від неплідної корови одержують на 20-50 % менше молока.

Запропоновано багато методів визначення збитків від неплідності корів, але досить об'єктивного поки що не розроблено.

Згідно з існуючими «Рекомендаціями по відтворенню великої рогатої худоби» (1979), яловими коровами вважають тих, що не запліднилися протягом трьох місяців після розтелу. Відрізок часу, починаючи з 90-го дня після розтелу для корів і з 30-го дня після досягнення парувального віку у телиць до настання тільності, вважають періодом яловості.

Збитки (Зб) від яловості корів визначають за кількістю недоодержаних телят (НТ), недоодержаного молока (НМ) і затрат на утримання тварин (ЗУ):

$$Зб = НТ + НМ + ЗУ.$$

При підрахунку недоодержання телят визначають, яка частина теляти припадає на один день тільності. Вона становить 0,0035 теляти (1:285). Кожен день яловості - це втрата одного дня тільності, або 0,0035 теляти.

Збитками від недоодержання молока вважають втрату 1кг молока на день яловості з 1000 кг, не надоєних за рік. Якщо корова дає за рік 3000 кг молока, то від неї за один день яловості недоодержано 3 кг молока.

Підраховуючи збитки від яловості в господарстві, слід користуватися конкретними затратами на молоко і утримання тварин.